

Zsigmond király és császár

Az Árpád-ház nem halt ki. Elmeséltem nektek, hogy Anjouházi királyunk, Károly Róbert és nyilván a fia, Nagy Lajos is IV. Béla egyenesági leszármazottja volt. De Luxemburgi Zsigmondot, aki házasság révén lett magyar király, valóban idegennek hittem, míg egy kis családfára-mászással ki nem derítettem, hogy a dédapja III. Kázmér lengyel király, akinek viszont a dédapja nem más, mint – IV. Béla.

● IV. Béla dédunokájának a dédunokája

Zsigmond, ereiben Árpád-vérrel ugyan, de német uralkodócsalád sarja. A Luxemburgi nevet hercegi birtokáról kapta. Édesapja IV. Károly német-római császár, édesanyja Pomerániai Erzsébet lengyel hercegnő, Árpád-házi leszármazott. Zsigmond 1368-ban született Prágában. Apja négyenpos korában eljegyezte a nürnbergi várgróf leányával, de sorsát nem ez, hanem egy későbbi jegyesség döntötte el.

Nagy Lajos királyunk – fia nem lévén – a lengyel koronát Hedvig nevű leányára, a magyart pedig Mária-ra hagyta. Nosza, megindult a harc Mária kezéért: aki elnyeri, az lesz a magyar király. Luxemburgi Zsigmond Mária jegyeseként már 11 éves korától a magyar királyi udvarban élt, hogy megtanulja az ország nyelvét, szokásait. De nem mindenki nézte ezt jószemmel. A bárók három pártra szakadtak. Volt, aki Zsigmondot támogatta, volt, aki Lajos orléans-i herceget, és volt, aki II. Anjou Károly nápolyi királyt. Károlyt megkoronázták, de 40 nap múlva meg is ölték. A csatározás és ármánykodás Erzsébet anyakirálynénak is az életébe került, Mária királynő pedig fogságba esett. A francia Lajos hercegnek esze ágában sem volt erre a veszélyes földre lépni, ám

Zsigmond, aki ekkor már Mária férje volt, sereggel vonult be Magyarországra, legyőzte a pártoskodó urakat, kiszabadította Máriát, és 1387-ben királlyá koronázták. 19 éves volt ekkor.

Magyar Királyság

Német-római Császárság

Cseh Királyság

Luxemburgi Hercegség

● Zsigmond 50 éven át volt magyar király

Bőven kapott esélyt a Teremtőtől, hogy felnőjön a Szent Koronában megtestesült küldetéshez. Az ő korában a Magyar Királyság ismét Európa legtekintélyesebb állama lett. A magyar koronával örökölt címek közül Dalmáciát elveszítette, de megmaradt Horvátország, Ráma, Szerbia, Galícia, Lodoméria, Kunország és Bulgária királyának. Részben családi örökségként, de főleg uralkodói erényei révén 1410-ben német, 1411-ben római, 1419-ben cseh, 1431-ben itáliai királlyá, 1433-ban pedig a Német-Római Birodalom császárává koronázták.

Birodalmának központját Budán építette ki. Mára elpusztult palotáinak egész Európa a csodájára járt.

Budai és visegrádi székhelyén császárokat, királyokat, fejedelmeket fogadott. A német birodalmi gyűlést, először a történelem folyamán, magyar földön, Pozsonyban hívta össze.

Két nevezetes tette bizonyítja, hogy királyként is fejet hajtott a Szent Korona értékrendje, az ország törvényei előtt. 1390-ben az egész világon páratlan oklevelet adott ki: megjutalmazta Péter grófot, amiért szembe mert szegülni vele. Más a fejét vétette volna a lázadónak, Zsigmond elismerte, hogy Péternek igaza volt, amikor a törvénytisztító királlyal szemben az ország érdekeit védte.

Hányban volt a pozsonyi csata, kik vívtak meg benne?

Ki és hányban adta ki a törvénykönyvet, mely Zsigmond korában is érvényben volt?

Példát mutatott törvénytiszteletből akkor is, amikor 1401-ben, elfogadva a bárók ítéletét, egy hónapra börtönbe vonult.

1408-ban 24 bárói család részvételével létrehozta a Sárkány Lovagrendet, amelynek tagjai birtokokat kaptak és helyet a királyi tanácsban. Az ország 300 vára közül Nagy Lajos 160-nak volt az ura, Zsigmond már csak 70-nek. A király „szegényebb” lett, a főnemesek gazdagabbak de hű királpártiak. A leghatalmasabb családok egyikét házassággal kötötte magához: a megözvegyült király 1405-ben feleségül vette Cillei Borbálát.

Melyik fejedelmi család címerében szerepel a sárkány?

A szabad királyi városok lakosságát azzal állította maga mellé, hogy kiváltságokat biztosított nekik, várfallal vették körül őket. „Modern” intézkedése, hogy egységesítette a súly- és mértékrendszert, a külföldi kereskedőktől vámot szedett, a hazaiakat támogatta, megtiltotta a feldolgozatlan ércek, nemesfémek kivitelét. Falvakat emelt mezővárosi, mezővárosokat városi rangra.

Megerősítette a vármegyerendszert. Az 1435-ös rendi gyűlésen a főpapok és főnemesek mellett a középneesség, sőt a városi polgárság képviselői is részt vehettek. Királyságában korlátozta a pápa hatalmát: beleegyezése nélkül a pápa nem adhatott ki rendeleteket a magyar egyház számára.

1395-ben megalapította az óbudai egyetemet, mely teológiai, jogi, orvosi, művészeti szakjaival épp oly rangos volt, mint a bécsi.

● Nem hadvezérnek született

Zsigmond ereje a diplomáciában rejlett, de gyakran kényszerült hadviselésre is, kevés sikerrel: Velencével szemben alulmaradt, Dalmáciát elveszítette, a husziták elleni háborút sem a harctéren, hanem politikai úton nyerte meg.

Hat hadjáratot vezetett a Balkánra, de a török veszedelmet nem sikerült elhárítania. Páratlan diplomáciai tehetségével 1396-ban egész Európát hadba állította. Ez volt az utolsó nemzetközi keresztes hadjárat. Zsigmond bizakodva kiáltott fel: *Annyi a lándzsánk, hogy az eget is fenntarthatnánk, ha ránk szakad!* És rájuk szakadt. Az európai páncélos lovagok gögös vezérei nem ismerték, és alábecsülték a keleti harcmodort. I. Bajazid oszmán seregei Nikápolynál megsemmisítették a keresztes hadat. Maga a király is nehezen menekült meg.

A vereség rádöbbsentette Zsigmondot az Oszmán Birodalom erejére. Felhagyott a támadó politikával, és megszervezte az ország védelmét. Ágyúkkal szerelte fel, és átszervezte a hadsereget, bevezette a telekkatonaság rendszerét: a földbirtokosnak minden húsz jobbágytelek után egy íjászt kellett felfegyverezve hadba küldenie. Veszély idején a nemességet korlátlan idejű hadi szolgálatra kötelezte. A déli határon tagolt védelmi rendszert épített ki, amelynek peremén az ütközőállamok, majd a bánóságok s végül a végvárak állt.

**Mik a végvárak?
Sorolj fel néhányat.**

● Zsigmond, a világtörténelem alakítója

Miután a nemesség támogatását megnyerte, az ország törvényeit, belső rendjét és határait megerősítette, Zsigmond akár éveket tölthetett külföldön anélkül, hogy zavar támadt volna itthon. És töltött is.

Tekintélye egyre nagyobb volt Európában. Enélkül nem sikerült volna megszerveznie a törökök elleni hatalmas kereszties hadjáratot, megszereznie a német, a cseh, a római, az itáliai és végül a német-római birodalmi koronát, és tárgyalóasztalhoz ültetni egész Európát.

Ez a „tárgyalóasztal” a konstanzi zsinat volt, amelyet Zsigmond hívott össze, hogy elkerülje az egyházszakadást: három pápa helyett ismét egyet ültessen Szent Péter trónjára. Négy éven át, 1414-től 1418-ig folyt a diplomáciai csata. Zsigmond közben utazott és tárgyal, békítette a szemben álló feleket: egyik oldalon

a franciák, spanyolok és skótok, a másikon a németek, burgundiak és angolok álltak. Anglia és Franciaország között javában dúlt a százéves háború. Zsigmond az angolok pártjára állt, s a puszta tekintélye elég volt ahhoz, hogy a franciák engedékenyebbek legyenek, az angolokat pedig önálló nemzetnek ismerje el a zsinat. (Addig ugyanis a német nemzet részének számítottak.) Végül sikerült elérnie, hogy a három pápát lemondatták, és helyettük egyet, V. Mártont választották meg.

Zsigmond – hibái ellenére – méltónak bizonyult a hatalomra. Mintha az ötven éven át viselt Szent Korona keresztje vezette volna: nem a saját dicsőségét, nem egyetlen ország érdekét, hanem a kereszténység egészét tartotta szem előtt. Nemzetek feletti, nagyívű politikája, tisztánlátása, hatékony diplomáciai lépései a magyar és az európai történelem egyik legjelentősebb uralkodójává emelik.

Zsigmond Emese

- **Márciusi megfejtések:** Erzsébet Türingia grófjának jegyeseként négyéves korában került Wartburg várába. Szent László sokat csatázott a kunokkal. Fut, mintha a tatár kergetné. Nyakunkon a tatár. Szegény tatár törököt fogott! Tatárvilág, tatárképű.
- **Nyertesek:** Domokos Anna, Gombár Anna, Kolozsvár; Vizoli Krisztina, Brassó; Antal Eszter, Felsőboldogfalva.

Bevonulás a konstanzi zsinatra: Zsigmond első a királyok között

Cillei Borbála a királynék élén

